

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

PANNENSTRAAT (ONG.)

TE GROESBEEK

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Pannenstraat (ong.) te Groesbeek

Opdrachtgever	Groesbeekse Knarren Schaapskamp 27 6681 MT Bommel
Rapportnummer	17762.002
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	11 oktober 2022
Vestiging	Limburg Rijksweg Noord 39 6071 KS Swalmen 088 - 5001600 [redacted]@econsultancy.nl
Opsteller	[redacted] MSc
Paraaf	ES
Kwaliteitscontrole	[redacted] MSc
Paraaf	[redacted]

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
	4.1 Huismus	5
	4.2 Vleermuizen	5
	4.3 (Kleine) marterachtigen	5
	4.4 Vlinders	7
	4.5 Vaatplanten	7
	4.6 Overzicht veldbezoeken	8
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	9
	5.1 Huismus	9
	5.2 Sperwer	9
	5.3 Gebouwbewonende vleermuizen	10
	5.4 (Kleine) marterachtigen	12
	5.5 Vlinders	12
	5.6 Vaatplanten	13
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	14
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	15

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Groesbeekse Knarren opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Pannenstraat (ong.) te Groesbeek.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 17762.001, d.d. 14 december 2021). Uit de quickscan Wet natuurbescherming is gebleken dat op een aantal punten meer informatie benodigd was. Het betreft huismus, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis, laatvlieger, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, grote vos, grote weerschijnvlinder, teunisbloempijlstaart, kleine ijsvogelvlinder, zilveren maan en grote leeuwenklauw. Verder is tijdens een van de veldbezoeken een broedgeval van sperwer binnen de onderzoekslocatie aangetroffen.

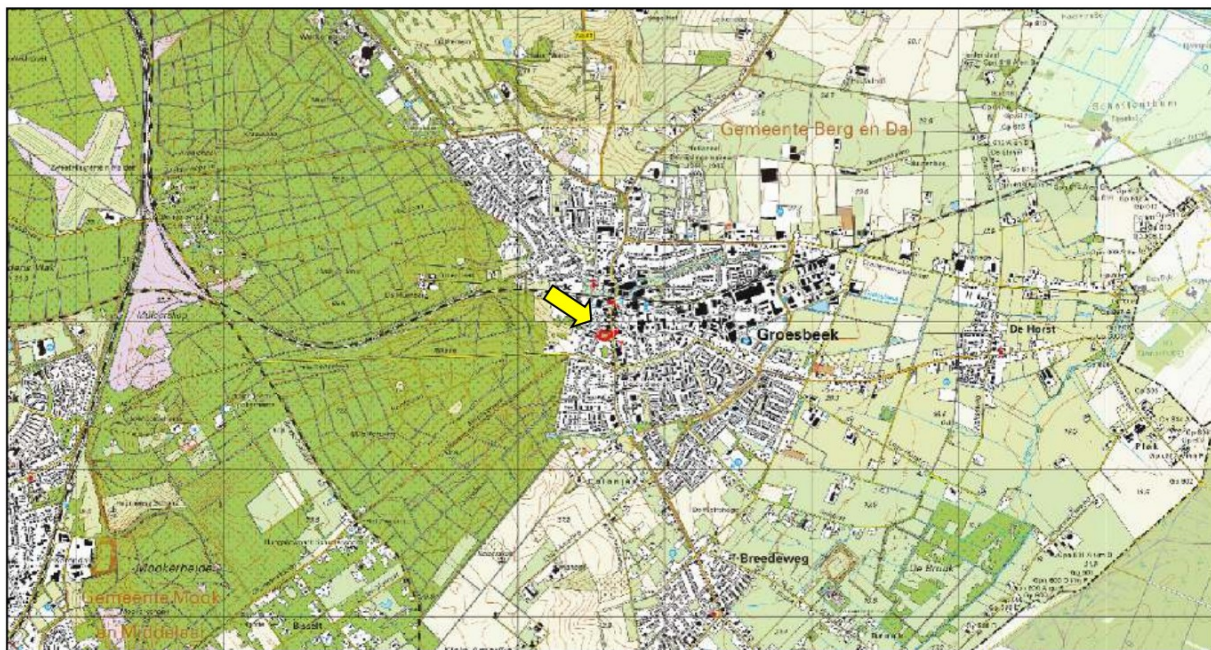
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 3.650 \text{ m}^2$) ligt aan de Pannenstraat (ong.), in de kern van Groesbeek. In figuur 1 is de ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 192.593$, $Y = 420.909$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie (gele pijl).

De onderzoekslocatie is bebouwd met drie schuurtjes en twee tuinhuisjes. Twee van de schuurtjes beschikken over een dakpannen dak, één schuur heeft een golfplaten dak. Eén van de schuren beschikt daarnaast over een spouwmuur. De rest van de onderzoekslocatie bestaat met name uit (naald)bomen met een struweellaag en ondergroei bestaande uit soorten als braam spec., klimop spec., hulst, hondsdrif, winterpostelein en kleefkruid. Verder zijn een aantal tuinplanten als bamboe spec. en schijnaardbei aanwezig, met name aan de westzijde van de onderzoekslocatie. Op de oostelijk gelegen punt van de onderzoekslocatie groeit Japanse duizendknoop.

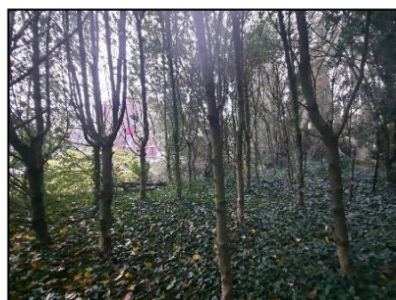
In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek op 29 november 2021.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie (wit omkaderd) en directe omgeving.

Figuur 3. Impressie onderzoekslocatie, kijkrichting westen.

Figuur 4. Impressie houtopstand op perceel.

Figuur 5. Een van de schuren op de onderzoekslocatie.

Figuur 6. Houtopstand en struweel op onderzoekslocatie.

Figuur 7. Materiaalopslag op onderzoekslocatie.

Figuur 8. Schuur op onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de planlocatie te herontwikkelen. Voor de beoogde planontwikkeling wordt verwezen naar het structuurontwerp van Vereniging Groesbeekse Knarren (CPO-Project Pan-nenstraat, Groesbeek; d.d. 8 april 2021).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd. In tabel I zijn de resultaten van de quickscan weergegeven.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar huismuis
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meer-vleermuis en laatvlieger
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	voldoende alternatief in omgeving
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren	marterachtigen	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel
	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als konijn, egel en verschillende muizensoorten
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als bruine kikker en gewone pad
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar grote vos, aanvullende inspectie naar waardplanten van grote weerschijnvlinder, teunisbloempijlstaart, kleine ijsvogelvlinder en zilveren maan
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullende inspectie naar grote leeuwenklauw houd verder rekening met invasieve soorten (Japanse duizendknoop en bamboe)

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.1 Huismus

Voor het onderzoek naar de huismus zijn tussen 1 april en 15 mei twee veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de ochtend. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het destijds meest recente Kennisdocument voor de huismus (BIJ12, versie juli 2017), maar voldoet ook aan de voorwaarden uit het meest recente kennisdocument voor deze soort (BIJ12, versie 2.0, juni 2022).

4.2 Vleermuizen

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode half april tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats en paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken, is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

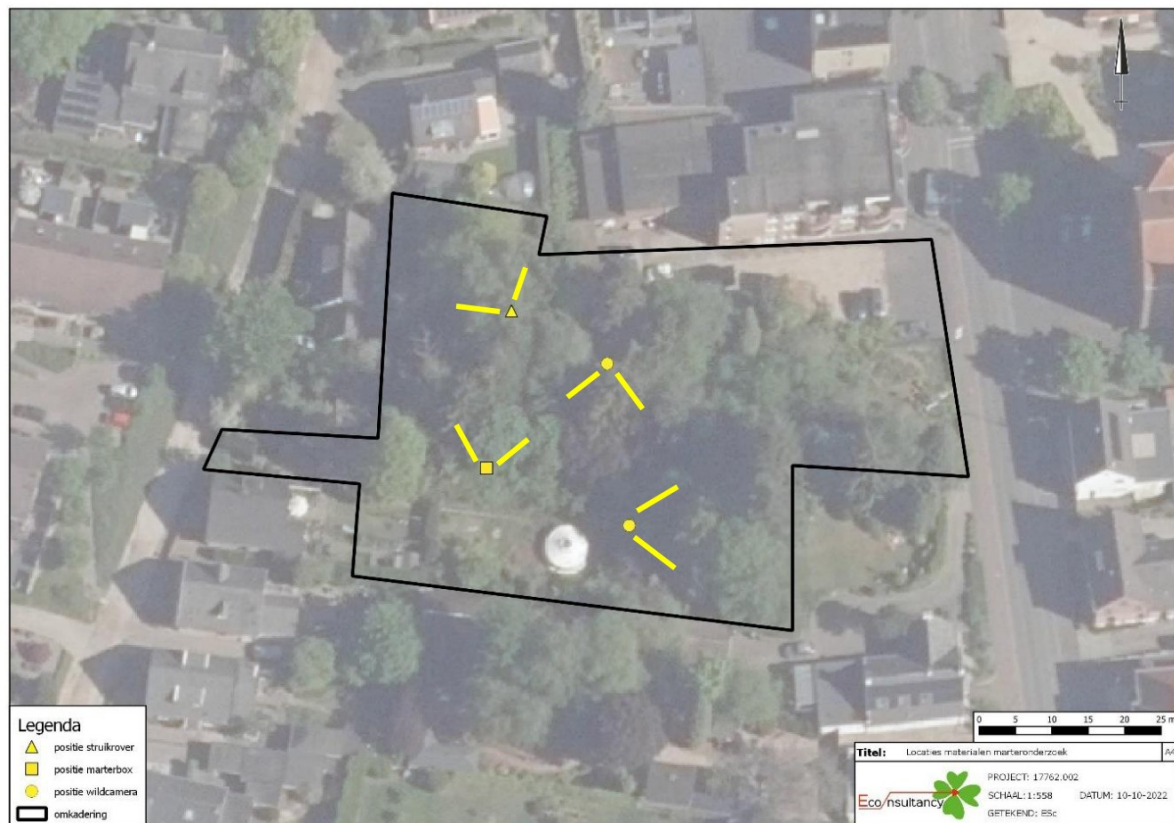
Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee waarnemers per veldronde. Verwacht wordt dat met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x/D200 of Elekon Batlogger M). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soorten) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij is gebruik gemaakt van analyseprogramma's Batexplorer en Batsound.

4.3 (Kleine) marterachtigen

Om te bepalen of de bunzing, hermelijn, wezel en/of steenmarter gebruik maken van de onderzoekslocatie werd geadviseerd om conform de Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming (Bouwens, 2017) in de periode maart tot en met augustus minimaal zes weken onderzoek uit te voeren. Hiervoor zijn twee wildcamera's in combinatie met een jigglers ingezet voor de steenmarter en bunzing en zijn één mostelaval (marterbox) en één struikrover voor de hermelijn en de wezel ingezet. Tijdens het eerste veldbezoek zijn de wildcamera's in combinatie met de jigglers en de mostelavallen op de onderzoekslocatie gemonteerd aan de aanwezige begroeiing. Bij het plaatsen van de vallen is

gelet op de geschiktheid van de locatie voor de mogelijk aanwezige marterachtigen. In figuur 9 zijn de locaties van de materialen weergegeven. De cameravallen zijn elke twee weken gecontroleerd. De camera's hebben van 1 april tot en met 30 mei in het veld gestaan en zijn daarna opgehaald. In figuur 10 tot en met 13 zijn impressies van de geplaatste camera's weergegeven.

Figuur 9. Locaties van materialen voor marteronderzoek (zie legenda).

Figuur 10. Impressie van locatie van struikrover.

Figuur 11. Impressie van locatie van marterbox.

Figuur 12. Impressie van locatie met wildcamera.

Figuur 13. Impressie van locatie met wildcamera.

4.4 Vlinders

Voor beschermde vlinders grote weerschijnvlinder, grote vos, teunisbloempijlstaart, kleine ijsvogelvlinder en zilveren maan is in eerste instantie een aanvullende inspectie uitgevoerd om te bepalen of waardplanten aanwezig zijn op een deel van de onderzoekslocatie dat bij de voorgenomen herontwikkeling aangetast zal worden. Deze aanvullende inspectie is gecombineerd uitgevoerd met het aanvullend onderzoek naar beschermde vaatplanten.

De bij het onderzoek aangetroffen waardplanten van beschermde vlinders, zijn gedurende drie inventarisatieronden in de periode mei tot augustus gecontroleerd op de aanwezigheid van vraatsporen, afgezette eitjes, rupsen en/of vliegende individuen van de betreffende soorten. Door de inventarisatie te spreiden over drie veldbezoeken is de waarnemingskans van alle eventueel aanwezige beschermde vlinders het grootst, omdat niet vlinders dezelfde vliegperiode hebben.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden gunstig, het was droog, helder tot (half)bewolkt, minimaal 8 °C en er stond weinig wind (< 4 Bft).

4.5 Vaatplanten

Voor het onderzoek naar vaatplanten is één inventarisatieronde uitgevoerd in de periode mei tot augustus, waarin de grote leeuwenklauw goed herkenbaar is. Het veldbezoek is gecombineerd uitgevoerd worden met de aanvullende inspectie naar waardplanten van beschermde vlinders (zie hierboven).

4.6 Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestond uit diverse veldbezoeken. In tabel II is de onderzoeksinspanning per soortgroep weergegeven.

Tabel II. Onderzoeksinspanning per soortgroep in 2022.

		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
huismus	tijdstip	-		2 x ochtend		-			
	datum			20 april en 2 mei					
	functie			nestlocatie					
veermuizen	tijdstip	-		1 x ochtend *	2 x avond *		-	2 x avond *	
	datum			17 mei	9 juni en 1 juli			15 augustus en 5 september	
	functie			zomerverblijf/kraamverblijf				paar/baltsverblijf	
(kleine) mar-terachtigen	tijdstip	-	5 x overdag						-
	datum		1 april, 20 april en 2 mei, 17 mei en 30 mei						
	functie		territorium						
dagvlinders en vaatplanten	tijdstip	-			1 x overdag	2 x overdag		-	
	datum				2 mei	17 mei en 30 mei			
	functie				aanvullende inspectie	aanvullend onderzoek			

* De onderzoeksinspanning is weergegeven voor één persoon, maar is door twee personen uitgevoerd.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van de betreffende soorten gunstig. Het was in alle gevallen droog, helder tot (half)bewolkt, minimaal 12 °C en er stond weinig wind (< 4 Bft). In tabel III zijn de weersomstandigheden tijdens de rondes in het kader van huismus en vleermuizen weergegeven.

Tabel III. Omstandigheden aanvullende onderzoeken naar huismus en vleermuizen in 2022.

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
20 april	8:30 - 10:00	12 °C	Helder, droog, 2 Bft.
2 mei	8:30 - 10:00	14 °C	Halfbewolkt, droog, 2 Bft.
17 mei	02:41 - 05:41	13 °C	Bewolkt, droog, 1 Bft.
9 juni	21:53 - 00:08	15 °C	Helder, droog, 1 Bft.
1 juli	21:55 - 00:10	16 °C	Helder, droog, 1 Bft.
15 augustus	21:00 - 00:00	24 °C	Half bewolkt, droog, 1 Bft.
5 september	20:14 - 23:14	14 °C	Half bewolkt, droog, 1 Bft.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Huismus

Huismussen nestelen meestal in ruimtes tussen het dak en het dakbeschot of in overige kieren en gaten in de bebouwing. Tijdens het gehele onderzoek zijn geen huismussen waargenomen in of nabij de schuren. Verder zijn ook geen roepende huismussen vanuit het groen waargenomen. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de te slopen schuren een vaste rust- en/of voortplantingsplaats vormen voor de huismus.

Verder kan op basis van de onderzoeksinspanning en het ontbreken van huismussen op de onderzoekslocatie uitgesloten worden dat het groen binnen de onderzoekslocatie een essentiële functie heeft voor de soort.

5.2 Sperwer

Gedurende de quickscan Wet natuurbescherming in december 2021 is tevens gelet op de aanwezigheid van (grote) nesten in bomen. Deze zijn hierbij niet aangetroffen (rapport 17762.001, d.d. 14 december 2021). Echter is gedurende een additioneel veldbezoek ten behoeve van waardebeoordeling van de bomen op 1 juli 2022 op het perceel gebleken dat zich een broedgeval van sperwer in een van de sparren bevindt (figuur 14, 15 en 16). Vanwege het ontbreken van het nest gedurende het veldbezoek in 2021 is het vermoeden dat het nest aan het einde van de winter of het begin van het voorjaar is gecreëerd. Hiermee is met voldoende zekerheid vastgesteld dat sprake is van een nestlocatie van sperwer binnen de onderzoekslocatie (zie hoofdstuk 6).

Figuur 14. Een van de sparren, waarin zich het sperwernest bevindt.

Figuur 15. Sperwer op nest in een van de sparren.

Figuur 16. Locatie van het spervernest, volgens uit aanvullend onderzoek in 2022 (zie legenda).

5.3 Gebouwbewonende vleermuizen

Zomerverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en (milde) winterverblijfplaatsen

Gedurende de rondes in het kader van zomer- en kraamverblijfplaatsen (17 mei, 9 juni en 1 juli) zijn geen indicaties aangetroffen voor een verblijfplaats op de onderzoekslocatie. Er zijn geen gevel grijpende, aantikkende, in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Hiermee kan met voldoende zekerheid gesteld worden dat geen sprake is van een zomer- of kraamverblijfplaats van meervleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis of gewone dwergvleermuis binnen de onderzoekslocatie.

Een milde winterverblijfplaats is moeilijk aan te tonen, maar men kan ervanuit gaan dat wanneer een andere verblijfsfunctie aangetroffen wordt, tevens mogelijk sprake is van een milde winterverblijfsfunctie. Aangezien in deze situatie geen zomer- of kraamverblijfplaatsen aangetroffen zijn, kan ervanuit worden gegaan dat tevens geen sprake is van een winterverblijfplaats voor één of enkele individuen. De bebouwing wordt vanwege de beperkte omvang en hoogte niet geschikt geacht als massawinterverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, waardoor deze functie niet onderzocht diende te worden.

Paarverblijfplaatsen

Tijdens de paarrondes op 15 augustus en 5 september zijn geen indicaties aangetroffen voor een baltsverblijf op de onderzoekslocatie. Binnen de onderzoekslocatie zijn geen vleermuizen waargenomen die baltsgedrag (sociale geluiden) vertoonden. Verder werden geen aantikkende, gevel grijpende, in- of uitvliegende individuen waargenomen. Om deze reden mag ervanuit gegaan worden dat zich geen baltsverblijf bevindt in de te slopen schuren.

Verblijfsfunctie buiten de onderzoekslocatie

Tijdens de ochtendronde op 17 mei is één invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen in het pand aan de Pannenstraat 8. Deze gewone dwergvleermuis is ingevlogen onder een van de kozijnen van het pand. Verder zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie geen gevel grijpende, aantikkende, in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. In figuur 17 zijn de resultaten van het vleermuisonderzoek weergegeven.

Figuur 17. Resultaten aanvullend vleermuisonderzoek in seizoen van 2022 (zie legenda).

Foeragerende vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar zijn er binnen in de omgeving van de onderzoekslocatie enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Het betreft diverse bosschages, wegbermen en (sier)tuinen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van foerageerhabitat is daarom niet aan de orde.

Vliegroutes

Vleermuizen maken vaak gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Op de onderzoekslocatie ontbreken dit soort lijnvormige elementen. Tijdens alle veldbezoeken zijn er langsvliegende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers uit verschillende richtingen waargenomen. Er is geen sprake van een eenduidig vliegpatroon dat door meerdere individuen wordt gevolgd. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vliegroutes is daarom niet aan de orde.

5.4 (Kleine) marterachtigen

De bunzing, wezel en hermelijn zijn tijdens het aanvullende onderzoek met cameravallen niet waargenomen, ondanks het geschikte habitat op de onderzoekslocatie. Aangezien de bunzing, wezel of hermelijn niet zijn waargenomen op de camerabeelden gedurende deze 6 weken in de optimale onderzoeksperiode, is het op basis van deze gegevens uit te sluiten dat de bunzing, wezel of hermelijn op de onderzoekslocatie een of meer vaste rust- /of voortplantingsplaatsen hebben.

Wel is er een andere in Gelderland streng beschermde soort waargenomen op de camerabeelden. Er is namelijk éénmaal een steenmarter vastgelegd. Gezien de steenmarter slechts éénmaal is waargenomen gedurende de zes weken dat de camera's stonden opgesteld en geen gebruik van potentiële verblijfplaatsen is vastgesteld, kan gesteld worden dat de onderzoekslocatie slechts (incidenteel) in gebruik is als foerageerhabitat en niet als vaste voortplantings- en rustplaats. Aangezien in de omgeving meer geschikt foerageerhabitat voor de steenmarter aanwezig is, zal de afname in marginaal foerageergebied niet essentieel zijn en is daarmee een overtreding op de Wet natuurbescherming uit te sluiten. Verder zijn waarnemingen gedaan van enkele andere soorten, waaronder meerdere egels (figuur 18; licht beschermde soort) en de op de onderzoekslocatie broedende sperwer (figuur 19; streng beschermde soort, zie paragraaf 5.2).

Figuur 18. Egel bij struikrover.

Figuur 19. Gepauzeerd videobeeld van sperwer op onderzoekslocatie (gele pijl).

5.5 Vlinders

In de omgeving van de planlocatie zijn waarnemingen bekend van de grote weerschijnvlinder, grote vos, teunisbloempijlstaart, kleine ijsvogelvlinder en zilveren maan. Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de voornoemde vlindersoorten geldt dat deze gebonden zijn aan specifieke waardplanten. De waardplanten van de teunisbloempijlstaart zijn teunisbloem, kattenstaart, basterdwederik en wilgenroosje. De waardplanten van grote vos zijn bij voorkeur iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten. De waardplant van kleine ijsvogelvlinders is (wilde) kamperfoelie. Grote weerschijnvlinder heeft wilg als waardplant en zilveren maan heeft moerasviooltje, duin- en hondsviooltje als waardplanten.

Tijdens het eerste veldbezoek ten behoeve van beschermde vaatplanten op 2 mei 2022 is de planlocatie en directe omgeving tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van waardplanten voor vlinders. De waardplanten van grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder en zilveren maan zijn op de planlocatie niet aanwezig, waarmee verstoring van het leefgebied en daarmee overtreding van de Wet natuurbescherming op voorhand kan worden uitgesloten.

Teunisbloempijlstaart

Op de onderzoekslocatie waren enkele basterdwederiken (spec.) aanwezig. Het betreft circa vijf planten. Deze zijn gedurende alle rondes ten behoeve van het vlinderonderzoek en twee rondes ten behoeve van het vleermuisonderzoek (2, 17 en 30 mei, 9 juni en 1 juli) gecontroleerd op de aanwezigheid van eitjes, rupsen of vlinders van teunisbloempijlstaart. Hierbij zijn geen eitjes, rupsen of vlinders op of nabij de waardplanten vastgesteld. Daarmee kan uitgesloten worden dat sprake is van essentieel leefgebied van teunisbloempijlstaart binnen de onderzoekslocatie.

Grote vos

Tevens zijn de twee zoete kersen ter plaatse van de onderzoekslocatie onderzocht op aanwezigheid van grote vos. Tijdens alle veldbezoeken is gelet op de aanwezigheid van vlinders en rupsen van grote vos in de omgeving van de waardplant. Tevens werden beide bomen gecontroleerd op vraatsporen aan de bladeren. Ondanks grondige inspecties zijn geen indicaties voor grote vos waargenomen op de onderzoekslocatie. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de betreffende bomen niet van belang zijn voor de grote vos en daarmee kan overtreding van de Wet natuurbescherming worden uitgesloten.

5.6 Vaatplanten

In de omgeving van de planlocatie zijn waarnemingen bekend van de grote leeuwenklauw. Tijdens de veldbezoeken gericht op beschermde vaatplanten, evenals tijdens de overige veldbezoeken, zijn geen exemplaren van deze soort aangetroffen. Daarmee kan uitgesloten worden dat de in de omgeving voorkomende beschermde grote leeuwenklauw daadwerkelijk op de planlocatie zelf voorkomt. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde vaatplanten is daarom niet aan de orde.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Sperwer

De nesten van sperwer zijn in het kader van de Wet natuurbescherming het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 4 van vogelnesten. Dit zijn nesten van vogelsoorten die ieder jaar terugkeren naar een specifiek nest. De sperwer valt onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Omdat de nesten van de sperwer jaarrond beschermd zijn is er een ontheffing van artikel 3.1 lid 2 benodigd voor het (tijdelijke) verlies van functionaliteit. Voor de herontwikkeling van de onderzoekslocatie dienen maatregelen ten opzichte van de sperwer te worden getroffen, welke in een projectplan worden vastgelegd en middels een ontheffingsaanvraag bij de provincie Gelderland dienen te worden voorgelegd.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Groesbeekse Knarren een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Pannenstraat (ong.) te Groesbeek.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens de planlocatie te herontwikkelen. Voor de beoogde planontwikkeling wordt verwezen naar het structuurontwerp van Vereniging Groesbeekse Knarren (CPO-Project Pannenstraat, Groesbeek; d.d. 8 april 2021).

Voorgaand onderzoek

Uit de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 17762.001, d.d. 14 december 2021) is gebleken dat op een aantal punten meer informatie benodigd was. Het betreft huismus, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis, laatvlieger, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, grote vos, grote weerschijnvlinder, teunisbloempijlstaart, kleine ijsvogelvlinder, zilveren maan en grote leeuwenklauw. Een aanvullend ecologisch onderzoek naar voornoemde soorten werd noodzakelijk geacht en uitgevoerd. Verder is tijdens een van de veldbezoeken een broedgeval van sperwer binnen de onderzoekslocatie aangetroffen.

Veldonderzoek

Binnen de voor de voornoemde soorten optimale periode om onderzoek uit te voeren, zijn in totaal negen veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens deze veldbezoeken is de aanwezigheid van de betreffende soorten op de onderzoekslocatie (inclusief de directe nabijheid) onderzocht.

Uit het veldonderzoek is gebleken dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is als vaste rust of verblijfplaats, dan wel groeiplaats, dan wel voortplantingsplaats, dan wel essentieel leefgebied door huismus, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis, laatvlieger, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, grote vos, grote weerschijnvlinder, teunisbloempijlstaart, kleine ijsvogelvlinder, zilveren maan en grote leeuwenklauw. Wel is tijdens een van de veldbezoeken een broedgeval van sperwer binnen de onderzoekslocatie aangetroffen.

Conclusie

Ten behoeve van de uitvoering van de voorgenomen plannen dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie Gelderland voor het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van de nestlocatie van de sperwer (artikel 3.1, lid 2). Daarnaast zal, door het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen, de functionaliteit van de nestlocatie behouden moeten blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen. In een activiteitenplan dienen mitigerende en compenserende maatregelen te worden omschreven. Deze dient vervolgens te worden voorgelegd bij het bevoegd gezag (provincie Gelderland), middels een ontheffingsaanvraag.

Econsultancy
Swalmen, 11 oktober 2022

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

